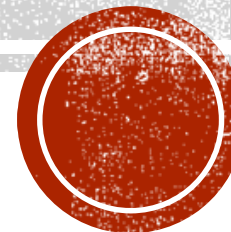

PRÁVNÍ PROSTŘEDKY OCHRANY ZDRAVÍ PŘED HAVÁRIEMI A EPIDEMIEMI

HAVÁRIE: PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY - MEZINÁRODNÍ

- Tamperská úmluva o poskytování telekomunikačních zdrojů pro zmírňování následků katastrof a záchranných prací
- Luganská úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené aktivitami nebezpečnými pro životní prostředí – nenabyla účinnosti
- Úmluva o účincích průmyslových havárií přesahující hranice státu
- Protokol o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené vlivy průmyslových havárií na přeshraničních vodách

HAVÁRIE: PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY - UNIJNÍ

- SFEU – čl. 196
- Rozhodnutí EP a Rady č. 1313/2013/EU o mechanismu civilní ochrany Unie – Středisko pro koordinaci reakce na mimořádné situace
- Směrnice EP a Rady č. 2012/18/EU o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek
- Směrnice EP a Rady č. 2004/35/ES o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí
- Směrnice EP a Rady EU č. 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik
- Generální ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY - ČR

- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému)
- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY – ČR 2

- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování
- Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi
- Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření
- Zákon č. 44/1988 Sb., horní zákon, zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
- Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě

ZÁKLADNÍ POJMY

- katastrofa – nečekaná událost s ničivým následkem velkého rozsahu, která nastává v důsledku lidské nebo přírodní činnosti
- mimořádná událost - § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o IZS
- krizová situace (stav) - § 2 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon
 - stav nebezpečí (hejtman),
 - nouzový stav (vláda),
 - stav ohrožení (Parlament ČR na návrh vlády)
- havárie – z. o prevenci vážných havárií, vodní z., atomový z.

NÁSTROJE REGULACE

1. ve fázi předcházení a zmírňování škodlivých následků katastrof
2. ve fázi zvládnání katastrofické situace
3. odstraňování následků katastrofy

NÁSTROJE REGULACE VE FÁZI PŘEDCHÁZENÍ A ZMÍRŇOVÁNÍ ŠKODLIVÝCH NÁSLEDKŮ KATASTROF

- krizový plán (zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení)
 - zpracovávají ministerstva, jiné ústřední správní úřady, ČNB, jiné státní úřady (Kancelář Poslanecké sněmovny, Senátu, prezidenta republiky, NKÚ, ...), kraje a obce s rozšířenou působností
 - náležitosti - nařízení vlády č. 462/2000 Sb.
- havarijní plán kraje – zpracovává hasičský záchranný sbor kraje
 - vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS
- vnější havarijní plán – pro území zón havarijního plánování
 - atomový zákon, objekty/zařízení skupiny B dle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií

NÁSTROJE REGULACE VE FÁZI PŘEDCHÁZENÍ A ZMÍRŇOVÁNÍ ŠKODLIVÝCH NÁSLEDKŮ KATASTROF 2

- vnitřní havarijní plán – provozovatelé objektů zařazených do skupiny B + atomový zákon
 - schvaluje krajský úřad, předložení HZS
- poplachový plán – Ministerstvo vnitra, kraj
- bezpečnostní program – provozovatel zařízení
- plány povodí, plán opatření pro případ havárie (uživatelé závadných látek), povodňové plány
- územní plánování

NÁSTROJE REGULACE VE FÁZI ZVLÁDÁNÍ KATASTROFICKÉ SITUACE

- informační povinnost provozovatele (§ 24 odst. 2 zákona o IZS) oznámit neprodleně havárii operačnímu a informačnímu středisku IZS a ohroženým obcím + zvláštní PP
 - tři typy signálů (vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva) + využití hromadných informačních prostředků
- zvláštní ochranné režimy (stav ohrožení státu, nouzový stav, stav nebezpečí) → možno omezit ústavně garantovaná práva a uložit povinnosti

NÁSTROJE K ODSTRAŇOVÁNÍ ŠKODLIVÝCH NÁSLEDKŮ KATASTROF

- územní opatření o asanaci území – stavební zákon, OOP
- opatření k nápravě – ve vztahu k PO a podnikajícím FO
- pojištění a jiné zajišťovací nástroje
- náhrada škody a jiné újmy

EPIDEMIE - ZÁKLADNÍ POJMY

- EPIDEMIE - výskyt onemocnění, který výrazně převyšuje obvykle očekávané hodnoty výskytu tohoto onemocnění v daném místě a čase
- PANDEMIE – epidemický výskyt onemocnění na území více států (kontinentů)
- INFEKČNÍ ONEMOCNĚNÍ – příznakové i bezpříznakové onemocnění vyvolané původcem infekce nebo jeho toxinem, které vzniká v důsledku přenosu tohoto původce nebo jeho toxinu z nakažené FO, zvířete nebo neživého substrátu na vnímavou FO
- IZOLACE – oddělení FO, která onemocněla infekční nemocí nebo jeví příznaky tohoto onemocnění, od ostatních FO

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Nařízení EP a Rady č. 2119/98/ES o zřízení sítě epidemiologického dozoru a kontroly přenosných nemocí v ES/EU
- Rozhodnutí Komise 2000/96/ES o přenosných nemocích, které musí být postupně podchyceny sítí Společenství podle rozhodnutí EP a Rady č. 2119/98/ES
- Zákon 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

VÝKON ČINNOSTÍ EPIDEMIOLOGICKY ZÁVAŽNÝCH

- provozování stravovacích služeb, výroba potravin, uvádění potravin do oběhu, výroba kosmetických přípravků, provozování úpraven vod a vodovodů, provozování holičství, kadeřnictví, pedikúry, manikúry, solária, kosmetických, masérských, regeneračních nebo rekondičních služeb, provozování živnosti, při níž je porušována integrita kůže
- zdravotní průkaz a znalosti nutné k ochraně veřejného zdraví
- povinnosti: lékařským prohlídkám a vyšetřením, informovat poskytovatele zdravotních služeb o druhu a povaze své pracovní činnosti, mít u sebe zdravotní průkaz a na vyzvání ho předložit, uplatňovat při pracovní činnosti znalosti nutné k ochraně veřejného zdraví a dodržovat zásady osobní a provozní hygieny, ...

OCHRANNÁ DEZINFEKCE, DEZINSEKCE A DERATIZACE

- činnost směřující k ochraně zdraví FO a životních a pracovních podmínek před původci a přenašeči infekčních onemocnění, škodlivými a epidemiologicky významnými členovci, hlodavci a dalšími živočichy. Člení se na:
 - a) běžnou - součástí čištění a běžných technologických a pracovních postupů směřuje k předcházení vzniku infekčních onemocnění a výskytu škodlivých a epidemiologicky významných členovců, hlodavců a dalších živočichů, povinna podle potřeby provádět každá osoba, a to jako součást čištění a běžných technologických a pracovních postupů
 - b) speciální - odborná činnost cílená na likvidaci původců a přenašečů infekčních onemocnění a zvýšeného výskytu škodlivých a epidemiologicky významných členovců, hlodavců a dalších živočichů, povinna podle potřeby ve své provozovně zajistit každá FO, která je podnikatelem, PO a každá osoba při likvidaci původců nálezů, při zvýšeném výskytu škodlivých a epidemiologicky významných členovců, hlodavců a dalších živočichů + vlastník nemovitosti nebo společenství vlastníků a u nemovitosti v majetku České republiky organizační složka státu nebo příspěvková organizace, které přísluší hospodaření s ní.

POSTUP PŘI ZJIŠTĚNÍ VÝSKYTU INFEKČNÍHO ONEMOCNĚNÍ

- Osoba poskytující péči včetně poskytovatele zdravotních služeb, který provádí laboratorní vyšetřování biologického materiálu, která zjistí infekční onemocnění, podezření na takové onemocnění nebo úmrtí na ně, vylučování původců infekčních onemocnění nebo se o těchto skutečnostech dozví, je povinna ohlásit toto zjištění neprodleně, příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví. Současně zajistí podle druhu a rozsahu jí poskytované zdravotní péče bezodkladně provedení prvních nezbytných opatření k zamezení šíření. Další opatření provádí podle pokynu orgánu ochrany veřejného zdraví. Pokud je to nezbytné k realizaci opatření na ochranu veřejného zdraví, vyžádá si osoba poskytující péči nebo orgán ochrany veřejného zdraví součinnost Policie České republiky.
- Příslušné orgány ochrany veřejného zdraví jsou oprávněny provádět epidemiologické šetření zaměřené zejména na ověření diagnózy a zjištění ohniska nákazy. Osoby jsou povinny sdělit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví na jeho výzvu okolnosti důležité v zájmu epidemiologického šetření.

POVINNOSTI FYZICKÝCH OSOB

- FO, která onemocněla infekčním onemocněním nebo je podezřelá z nákazy, je podle povahy infekčního onemocnění zejména povinna
 - a) podrobit se izolaci, podání specifických imunologických preparátů nebo antiinfektiv, potřebnému laboratornímu vyšetření, lékařské prohlídce a karanténním opatřením,
 - b) dodržovat omezení, popřípadě zákaz užívání zdroje pitné vody, potravin a dalších výrobků podezřelých z toho, že obsahují původce nákazy,
 - c) zajistit provedení nařízené ohniskové ochranné dezinfekce, dezinsekce a deratizace,
 - d) zdržet se činnosti, která by mohla vést k dalšímu šíření infekčního onemocnění, a je-li běžnou součástí života, vykonávat ji tak, aby se riziko šíření snížilo.

POVINNOSTI PODNIKAJÍCÍCH FO A PO

- FO, která je podnikatelem, a PO jsou povinny podrobit se, podle povahy infekčního onemocnění, protiepidemickým opatřením, kterými jsou zejména,
 - a) zákaz provozu zařízení, provozovny nebo jiné činnosti,
 - b) zákaz přepravy určitými dopravními prostředky,
 - c) omezení výroby, pozastavení prodeje a zákaz užívání vody, potravin a dalších výrobků podezřelých z kontaminace.
- zajistit provedení ohniskové dezinfekce, dezinsekce a deratizace a asanaci (hygienické zabezpečení) vody, půdy a jiných míst a výrobků podezřelých z toho, že obsahují původce onemocnění

MIMOŘÁDNÁ OPATŘENÍ PŘI EPIDEMII A NEBEZPEČÍ JEJÍHO VZNIKU

- zákaz nebo omezení výroby, úpravy, úschovy, dopravy, dovozu, vývozu, prodeje a jiného nakládání s potravinami a dalšími výrobky, kterými může být šířeno infekční onemocnění, popřípadě příkaz k jejich zničení,
- zákaz nebo omezení styku skupin FO podezřelých z nákazy s ostatními FO, zejména omezení cestování z některých oblastí a omezení dopravy mezi některými oblastmi, zákaz nebo omezení slavností, divadelních a filmových představení, sportovních a jiných shromáždění a trhů, uzavření zdravotnických zařízení jednodenní nebo lůžkové péče, zařízení sociálních služeb, škol, školských zařízení, zotavovacích akcí, jakož i ubytovacích podniků a provozoven stravovacích služeb nebo omezení jejich provozu,
- zákaz nebo omezení výroby, úpravy, dopravy a jiného nakládání s pitnou vodou a vodami užívanými k účelům koupání apod., zákaz používání vod ze studní, pramenů, vodních nádrží, rybníků, potoků a řek,

MIMOŘÁDNÁ OPATŘENÍ PŘI EPIDEMII A NEBEZPEČÍ JEJÍHO VZNIKU 2

- příkaz k vyčlenění lůžek ve zdravotnických zařízeních,
- příkaz k provedení ohniskové dezinfekce, dezinsekce a deratizace na celém zasaženém území;
- příkaz k varovnému označení objektů, v nichž došlo k infekčnímu onemocnění, a text tohoto označení,
- mimořádné očkování a preventivní podání jiných léčiv (profylaxe),
- příkaz k vyčlenění objektu v majetku státu, kraje nebo obce k izolaci fyzických osob nebo jejich karanténě,
- zákaz nebo nařízení další určité činnosti k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku.

SYSTEM EPIDEMIOLOGICKÉ BDĚLOSTI

- pro infekce způsobené *Haemophilus influenzae b*, chřipku, spalničky, dávivý kašel, nákazy vyvolané virem lidského imunodeficitu, legionelózu, meningokokové onemocnění a tuberkulózu
- Ministerstvo zdravotnictví shromažďuje informace a předává je do sítě EU pro epidemiologický dozor a kontrolu infekčních onemocnění, provádí výměnu nutných informací, organizuje systém včasného varování a reakce pro účely prevence a kontroly a provádí konzultace

ZDROJE

- DUDOVÁ, Jana, *Právo na ochranu veřejného zdraví: Ochrana veřejného zdraví před rizikovými faktory venkovního prostředí*. 1. vydání. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-854-3.
- JANČÁŘOVÁ, Ilona a kol. *Právo životního prostředí: obecná část*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-210-8366-0.
- Zákon 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy
- Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi

